

Appendix

A) Odhad relativního rizika úmrtí / *Estimation of the Relative Risk of Dying*:

$O_i^{t-t_0}$	celkový počet úmrtí v i -té prostorové jednotce / <i>observed number of deaths in area i within the period $t-t_0$</i>
$E_i^{t-t_0}$	očekávaný počet úmrtí v i -té prostorové jednotce / <i>expected number of deaths in area i within the period $t-t_0$</i>
$SMR_i^{t-t_0}$	věkově standardizovaný úmrtnostní index / <i>age-standardized mortality ratio</i>
$M_x^{t-t_0}$	věkově specifická míra úmrtnosti nadřazené populace / <i>total age-specific mortality rate within the period $t-t_0$</i>
$P_{x,i}^{t-t_0}$	exponovaná populace (střední stav) ve věkové skupině x žijící na území i -té prostorové jednotky / <i>population at the age of x (1.7.) living in area i within the period $t-t_0$</i>
$sSMR_i^{t-t_0}$	vyhlazený úmrtnostní index / <i>smoothed standardized mortality ratio</i>
$\theta_i^{t-t_0}$	(latentní) relativní riziko úmrtí na území i -té prostorové jednotky v časovém období $t-t_0$ / <i>true underlying relative risk of dying in area i within the period $t-t_0$ (parameter to be estimated)</i>

$$SMR_i^{t-t_0} = \frac{O_i^{t-t_0}}{E_i^{t-t_0}} * 100 [\%]$$

$$E_i^{t-t_0} = \sum_x^k M_x^{t-t_0} * P_{x,i}^{t-t_0}$$

$$M_x^{t-t_0} = \frac{\sum_i^N O_i^{t-t_0}}{\sum_i^N P_{x,i}^{t-t_0}}$$

$$sSMR_i^{t-t_0} \cong \theta_i^{t-t_0}$$

$$O_i^{t-t_0} \sim Poiss(\mu_i^{t-t_0})$$

$$\mu_i^{t-t_0} = E_i^{t-t_0} * \theta_i^{t-t_0}$$

$$\theta_i^{t-t_0} \sim Gamma(a, b)$$

a, b - non-informative hyperpriors:
 $a \sim e^{0.1}$; $b \sim e^{0.1}$

$$i = 1, \dots, N = 57$$

$$t - t_0 = 1, 2$$

$$x = 0-4, 5-9, 10-14, \dots, k = 85+$$

$$Var(\theta_i^{t-t_0}) = \frac{a}{b^2}$$

B) Analýza prostorového shlukování a detekce prostorových shluků / *Spatial Clustering Analysis and Spatial Cluster Detection* :

X_i, X_j hodnota prostorové veličiny v i -té a j -té sousedící jednotce / *spatial variable* in i -th a j -th neighbouring unit

$w_{i,j}$ hodnota prostorových vah sousedících statistických jednotek / *spatial weights* between i -th a j -th neighbouring unit

$\bar{X}$ průměrná hodnota prostorové statistické veličiny / *spatial variable mean* value

N celková četnost prostorových statistických jednotek / *total number of spatial units*

Moran's I:

$$I = \frac{N}{\sum_i \sum_j w_{i,j}} \frac{\sum_i \sum_j w_{i,j} (X_i - \bar{X})(X_j - \bar{X})}{(X_i - \bar{X})^2}$$

$i, j = 1, \dots, N = 57; i \neq j$

Local Moran's I:

$$I_i = \frac{X_i - \bar{X}}{S_i^2} \sum_j w_{i,j} (X_j - \bar{X})$$

$$S_i^2 = \frac{\sum_j (X_j - \bar{X})^2}{N - 1} - \bar{X}^2$$

$i, j = 1, \dots, N = 57; i \neq j$

Getis-Ord G^* :

$$G = \frac{\sum_i \sum_j w_{i,j} X_i X_j}{\sum_i \sum_j X_i X_j}$$

$i, j = 1, \dots, N = 57; i \neq j$